

Natoflyg till svenska baser vid rysk attack.

DN 2016-02-10

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/natoflyg-till-svenska-baser-vid-rysk-attack-1/>

Foto: Roger Turesson

Om Ryssland skulle invadera Baltikum kan stridsplan från USA och Norge baseras i Sverige. En tredjedel av Natos flygstyrka skulle placeras här, enligt en amerikansk krigsanalys.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S) säger att Sveriges agerande beror på situationen.

En ny militär verklighet håller på att byggas upp vid gränsen mellan öst och väst. Ryssland rustar upp med tre nya divisioner i de västra delarna av landet. Nato räds en rysk invasion av Baltikum och i dag och i morgon när Natos försvarsministrar möts i Bryssel blir Baltikums och Polens försvar en av huvudfrågorna.

I förra veckan presenterade den inflytelserika amerikanska tankesmedjan Rand ett krigsscenario som fick rubriker. Det visade sig att Nato var närmast chanslöst vid en rysk attack mot Natoländerna Lettland och Estland. Ryska förband skulle inom 36 timmar nå Rigas förorter och Tallinns inom 60 timmar.

Men vad som inte uppmärksammats är att Natos försvarsstrid förutsatte att svenska flygbaser och svenskt luftrum utnyttjades för Natos försvar. Detta trots att Sverige inte är medlem i Nato. Slutsatsen att Sverige skulle öppna sina flygplatser bygger Rands forskare på ”informella samtal med svenska försvars tjänstemän”.

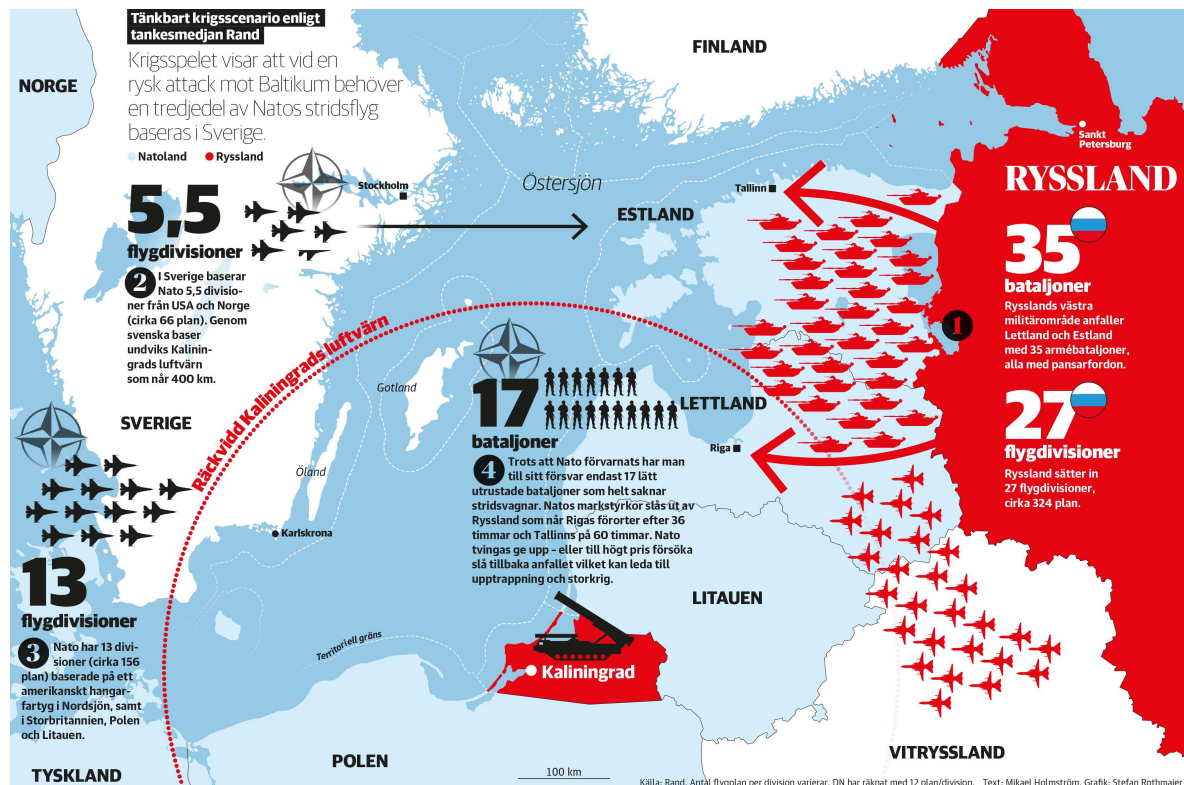
–Det är ingenting som jag känner till eller kan ta ställning till. Svenskt territorium är svensk försvarsmakts ansvar. Sedan hur vi gör i en krissituation är någonting som man får avgöra då. Det beror på vilka scenarier som gäller, säger försvarsminister Peter Hultqvist (S). Rands scenario visar att Nato behöver stöd av Sverige för att kunna försvara de baltiska länderna effektivt. Det temat har också tidigare studier haft, men inte så här konkret.

–Vårt arbete visar att flygbaser i Sverige är mycket värdefulla för Nato eftersom flyg från dem ger en väg in i Östersjöns luftrum som undviker det långväga ryska luftförsvaret i

Kaliningrad, som hotar flygplan som flyger från Polen eller Tyskland, säger en av de två experterna bakom rapporten, David Shlapack, till DN.

I krigsscenarioet ingriper flygstridskrafter från sex Natoländer. En tredjedel av dessa flygplan baseras i Sverige. Det är 5,5 divisioner, vilket kan jämföras med Sveriges 4 divisioner Gripenplan. Jaktflyg från USA och Norge, men också amerikanska attackplan, baseras i Sverige (se grafik).

David Shlapack understryker att inte bara flygbaser skulle vara till fördel för Nato.

–Överflygning och marktransporter över svenskt territorium och tillgång till infrastruktur, såsom färjesystemet över Östersjön, skulle också vara mycket viktigt, om det skulle tillåtas, säger han.

Sverige undertecknade 2014 ett värdlandsavtal med Nato som regeringen i vår ska lägga fram för riksdagen för godkännande. Avtalet gör det enklare och snabbare för Nato att använda svenska baser vid övningar, kris och krig. Dock krävs alltid först en inbjudan från svensk sida.

–Värdlandsavtalet handlar om att ge och ta emot hjälp. Hur det används i en krissituation är något man får ta ställning till då. Men den militära förstärkning vi gör nu på Gotland har också en betydelse för Baltikum, understryker Peter Hultqvist.

Sverige har i solidaritetsförklaringar från 2008 lovat att stödja våra grannar i EU och Nato och riksdagens försvarsbeslut 2015 innebär att förutsättningarna för detta ska bli bättre. Enligt David Shlapack kan samarbete i krig med Nato ”vara det bästa sättet att säkra Sveriges egna intressen”.

–En sådan strategi skulle inte vara riskfri, uppenbarligen. Dock behöver regeringen och folket i Sverige väga dessa risker mot utsikten att leva med ett aggressivt Ryssland som har besegrat

Nato, lamslagit alliansens trovärdighet, och ett återupprättat Moskva som dominerande militärmakt i Baltikum, säger David Shlapack.

Enligt hans resonemang skulle det dock vara svårt för Sverige att hålla sig utanför en konflikt i närområdet.

–En rysk invasion av Baltikum skulle vara mycket hotande mot Sveriges säkerhet och enligt min uppfattning är det nog inte möjligt för Sverige att bara hålla sig utanför, även om man ville, säger David Shlapack.

I riksdagens försvarsbeslut 2015 slås fast att i Östersjöområdet gränsar ryskt territorium direkt mot EU och Nato: ”Det faktum att Sverige i högre grad än tidigare befinner sig i en säkerhetspolitisk frontzon påverkar Sveriges militärstrategiska läge.”

Även försvarsminister Peter Hultqvist understryker att vid en konflikt i Östersjöområdet ”så är vi inte ensamma”. Men han vill inte spekulera om ett ryskt anfall mot Baltikum.

–Vi har ett djupt intresse av att varje nations suveränitet respekteras och att det över huvud taget inte blir den här typen av situationer. De baltiska ländernas suveränitet är kopplad till folkrätten så det är oacceptabelt över huvud taget med någon sorts intervention i de baltiska länderna, säger Peter Hultqvist och tillägger:

Men vi inser ju att blir det en kris av något slag – vilket vi anser ska undvikas – så blir vi på något sätt påverkade allihop. Vad ett enskilt land som Sverige gör i den situationen är något vi får ta ställning till då. All verksamhet vi nu har i form av övningar och annat är ju ett sätt att visa upp en höjd tröskel som kan användas i ett läge där vi blir tvingade till det, säger försvarsministern.

Fakta.

Studien

Rands studie bygger på nästan ett års krigsspel, där amerikanska officerare och experter iscensatt ryska attacker mot Baltikum.

Rand föreslår att Nato sätter upp cirka 6000 väl utrustade soldater för att avskräcka Ryssland från anfall.

Rand

Rand är en säkerhetspolitisk tankesmedja som haft stort inflytande på USA:s försvars- och säkerhetspolitik.

Rand anlitas ofta av USA:s försvarsgrenar och regering.

En Randstudie banade väg för de baltiska ländernas Natointräde.

Mikael Holmström